

HISTORIOGRAFSKA KRONIKA

Travanj - srpanj 2002.

* U Hrvatskom institutu za povijest predstavljena je 8. travnja knjiga *Stradanja Hrvata tijekom Drugog svjetskog rata i poraća u istočnoj Hercegovini*. O knjizi su govorili msgr. dr. Ratko Perić, Zdravko Dizdar, Željko Raguž, Ivica Puljić, Stanislav Vukorep i Đuro Bender.

* Hrvatski institut za povijest predstavio je 12. travnja reprezentativnu knjigu dr. Olge Maruševski *Iso Kršnjavi. Kultura i politika na zidovima palače u Opatičkoj 10*. O knjizi su govorili dr. Mirko Valentić, dr. Lelja Dobronić, dr. Milan Kruhek i autorica.

* Društvo za hrvatsku povjesnicu održalo je 18. travnja Izbornu godišnju skupštinu Društva. Na skupštini su izabrani novi Upravni i Nadzorni odbor te Sud časti. Nova predsjednica Društva je Jasna Turkalj s Hrvatskog instituta za povijest. Na skupštini je obilježena 250. godišnjica rođenja Maksimilijana Vrhovca, o kojemu je govorio dr. Dragutin Pavličević.

* Matica hrvatska i Hrvatska revija predstavili su 3. svibnja svoj tematski prilog *Kad sveci nastupaju...*, koji je izašao u prvom broju te revije za ovu godinu. Na predavljanju su govorili Josip Bratulić, Tonko Maroević, Lovorka Čoralić i Mladen Klemenčić.

* U Državnom arhivu u Zagrebu (DAZ) predstavljena je 6. svibnja knjiga *Ivan Peršić: Kronološki spisi*. Knjigu je priredio za objavljivanje Stjepan Matković, a o njoj su na promociji govorili ravnatelj DAZ-a prof. Darko Rubčić i dr. Zlatko Matijević. Nakon promocije, otvorena je izložba "Kronika Ivana Peršića" autora Branke Molnar i Mate Rupića.

* Udruga za kineski jezik i kulturu organizirala je predavanje prof. dr. Vladimira Horvata, D. I., pod naslovom *Isusovac Matteo Ricci (1552.-1610.) vjerovjesnik, znanstvenik, prijatelj Kine - posrednik među kulturama*. Predavanje je održano 10. svibnja na Fakultetu elektrotehnike i računarstva u Zagrebu u okviru redovite mjesečne tribine Udruge.

* Redoviti profesor Pravnog fakulteta Sveučilišta u Beču Wilhelm Braunerder održao je ovog proljeća dva predavanja u Zagrebu. Prvo predavanje *The Foundation of States in Europe in 1918* održano je u Hrvatskom institutu za povijest. Drugo predavanje pod nazivom *Problems of the European Union solved by Central European Lawyers in the Past*, održao je 14. svibnja u Vijećnici Pravnog fakulteta.

* Upravni odbor Matice hrvatske dodijelio je 21. svibnja 2002. Matičinu godišnju nagradu za znanost dr. sc. Lovorki Čoralić iz Hrvatskog instituta za povijest i predavačici povijesti Venecije na Hrvatskim studijima. Nagrada je dodijeljena za knjigu *U gradu svetoga Marka* (Zagreb 2001.).

* Zavod za hrvatsku povijest organizirao je raspravu na temu "Osmanska Slavonija i Srijem u regionalnoj povijesti" u povodu izdavanja knjige sveuč. prof. Nenada Moačanina *Slavonija i Srijem u razdoblju osmanske vladavine*, koju je tiskao Hrvatski institut za povijest - podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje u Slavonskom Brodu. Rasprava je održana 7. lipnja 2002. u Vijećnici Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Rasprava je popraćena uvodnim izlaganjima sveuč. prof. Enesa Pelidije i prof. Kornelije Jurin-Starčević, a moderator je bio sveuč. prof. Drago Roksandić.

* U povodu 150. obljetnice rođenja dr. Matka Laginje održan je dvodnevni znanstveni skup (10. i 11. lipnja) pod pokroviteljstvom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, a u organizaciji Društva za povjesnicu/Katedre Čakovskog sabora iz Klane, Društva Istrana iz Zagreba, Povijesnog i pomorskog muzeja Hrvatskog primorja i Povijesnog društva te Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU iz Rijeke. Prvoga dana skupa prikazan je u palači HAZU dokumentarni film "Svečani pogreb Matka Laginje 1930.", koji je za prikazivanje pripremio dr. Mato Kukuljica. Skup su otvorili ministar kulture Antun Vujić i akademik Ivo Padovan, nakon čega su slušatelji čuli izlaganja akademika Petra Strčića i prof. Ivana Šnajdara. Drugoga dana skupa, koji je održan u Pomorskom i povijesnom muzeju Hrvatskog primorja u Rijeci, predavanja su prijavili Mirjana Gross "Laginjino pravaštvo", Nikša Stančić "Hrvatska nacija i nacionalizam u Laginjino doba", Hrvoje Matković "Političko djelovanje M. Laginje nakon banovanja", Željko Klaić "Spomenica M. Laginje Nikoli Pašiću u povodu razgraničenja s Italijom, 1921.", Petar Strčić i Ivan Šnajdar "Klana u Laginjinoj sintezi o Kastavštini", Tea Perinčić "Breza, Lisac, Škalnica i Studena u Laginjinoj sintezi o Kastavštini", Veslan Munić "Prehistorija i antika u Laginjino djelu Kastav grad i općina", Darinko Munić "Laginjin Kastavski ustav", Tanja Polonijo "Etnološka potka u Laginjinim radovima", Sandi Blagonić "Pisanje kao liječenje žute točke: diskurs o etničnosti u djelima M. Laginje", Branko Kukurin "Interpretacija Laginjinih basni", Sandi Holjevac "Dijalektološke bilješke u Laginjinim Istarskim pričicama", Bosiljka Janjatović "Laginjina pisma V. Spinčiću (1891.-1930.)", Tihana Mršić i Petar Strčić "Ostavština M. Laginje u Arhivu HAZU u Zagrebu", Bože Mimica "Hrvatska numizmatika u Laginjino doba" i Franko Mirošević "Hrvatski gimnazijski udžbenici povijesti od 1991. do 2001. o Istri u Laginjino doba".

* Dana 14. lipnja održana je redovita godišnja skupština Hrvatskog nacionalnog odbora za povijesne znanosti (HNOPZ) u Vijećnici Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Nakon izvješća predsjednika HNOPZ-a prof. dr. Nevena Budaka o dosadašnjim aktivnostima, na skupštini je započela priprema organiziranja Drugog kongresa hrvatskih povjesničara. HNOPZ je ovo ljeto objavio prvi broj svojega glasnika.

* U prigodi obilježavanja Dana državnosti (25. lipnja), Ministarstvo obrane priredilo je izložbu Odore i oprema povijesnih postrojbi Hrvatske vojske. Izložba je otvorena 20. lipnja u galeriji MORH-a u Zagrebu.

* Dr. sc. Egidio Ivetić, znanstveni istraživač za noviju povijest u Zavodu za povijest i docent na predmetu Povijest Istočne Europe na Filozofskom fakultetu u Padovi, održao je predavne Staleži i društveni zemljopis Ancien Regimea u komparativnohistorijskim studijima. Predavanje je održano u organizaciji Zavoda za hrvatsku povijest u sklopu njegove znanstvene tribine. Nakon predavanja uslijedila je rasprava, koju je moderirao prof. dr. Drago Rokсандić.

* Predstavljena je 26. lipnja 2002., u dvorani Vijenac na Kaptolu, knjiga Franje Emanuela Hoška *Franjevci visoke škole u kontinentalnoj Hrvatskoj*. Knjigu je izdala Kršćanska sadašnjost, a predstavili su je prof. dr. Vitomir Belaj i akademik Žarko Dadić.

* U Križevcima je od 26. do 28. lipnja 2002. održan Međunarodni znanstveni skup *Etнокonfesionalne promjene na području Križevače županije i Varaždinskog generalata u ranom novom vijeku (cca 1450.-1800.)*. Skup su organizirali Zavod za hrvatsku povijest Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Povijesno društvo Križevci.

Najave međunarodnih znanstvenih skupova:

* Od 10. do 13. rujna održat će se 44. njemački kongres povjesničara u Halleu na Saali. Skup će se odvijati u osam sekcija: Sekcija za veća vremenska razdoblja (Epochenübergreifende Sektion), Stara povijest, Srednjovjekovna povijest, Ranonovovjekovno doba, Kasnonovovjekovno doba/Suvremena povijest, Povijesna didaktika, Rasprave na podiju i Predstavljanje mladih povjesničara

* Filozofski fakultet Katoličkog sveučilišta Péter Pázmány ustrojio je radnu sekciju za izučavanje crkvene povijesti. Fakultet namjerava u bliskoj budućnosti organizirati seriju konferencija. Tema konferencija bi svake godine prikazala djelovanje po jednog reda u Mađarskoj, odnosno u Srednjoj Europi u stoljećima novog doba, i to kroz povijesna zbivanja, naobrazbu (obuka, tiskare, knjižnice), pastoraciju (oživljena pobožnost) te povijest književnosti (propovijedi, narodne pjesme).

Ove godine taj fakultet želi prikazati djelovanje franjevačkog reda, a u narednom razdoblju pak dominikanskog, isusovačkog, piarističkog, a zatim monaških te kanoničkih redova. Konferenciju organizira zajedno s franjevačkim redom. Osim domaćih, te izvangraničnih mađarskih stručnjaka na konferenciju pozivamo i istraživačelje okolnih zemalja, u prvom redu iz Poljske, Češke, Slovačke, Austrije, Hrvatske, Slovenije, Rumunjske i Italije.

Na važnost organiziranja konferencije ukazala su redovno-povijesna istraživanja posljednjih godina. Nakon pada komunističke diktature omogućena su temeljna istraživanja nekad redovničkih knjižnica, arhiva, te onih izvan granica. Tokom ispitivanja postalo je jasno da sinovi Sv. Franje nisu imali važnu ulogu samo u presudnim zbivanjima crkvene povijesti, već i u oblikovanju te širenju katoličke duhovnosti, povijesti, narodne pobožnosti u dobu nakon reformacije.

Tematika konferencije bi se proširila na sve tri grane franjevačkog reda: opservantski, konventualni te kapucinski.

Teme savjetovanja:

* Temelji franjevačke teologije, s posebnim obzirom na teologiju apokalipse.

* Značaj pastoralne djelatnosti franjevaca na području turske okupacije, odnosi s vjoništvom.

* Utjecaj devotio moderne na franjevačku duhovnost u XV-XVI. stoljeću i štovanje Gospe obučene u Sunce.

* Značaj franjevaca u širenju husitizma i reformacije, s prvenstvenim obzirom na duhovnu povijest.

* Osnivanje kustodija, provincija (sv. Marije, sv. Ivana Kapistrana, sv. Stjepana, sv. Ladislava) neovisnih od Bosne.

* Reorganizacija i nastanjivanje samostana, početak izobrazbe u desetljećima nakon izгона Turaka.

Konferencija obuhvaća razdoblje od kasnog srednjeg vijeka do sadašnjice. U raspravi će se odgovoriti i na sljedeća pitanja:

* Kakva je bila uloga reda u religioznom životu XIX. stoljeća?

* Kako su franjevci proživjeli ukidanje reda 1950. godine?

* Što se zbilo sa školama i knjižnicama?

* Gdje se danas u Mađarskoj i u obližnjim zemljama mogu istraživati djela franjevaca?

Priredba će biti organizirana 14-16. listopada 2002. u Piliscsabi na Kampusu Filozofskog fakulteta Katoličkog sveučilišta Péter Pázmány. Za obavijesti o skupu vidi e-mail: mednorbert@freemail.hu